

Εξορίζοντας τα ιδανικά από την πραγματικότητα... (Καραποστόλης Βασίλης, καθηγητής Πολιτισμού και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αθηνών)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : Μαΐου 23, 2018

«Τι θα σας χρησίμευε να είχατε μερικά **ιδεώδη**;». Φαντασθείτε να δινόταν ένα τέτοιο θέμα στις πανελλαδικές εξετάσεις. Ένα μούδιασμα που δεν θα έμοιαζε με κανένα προηγούμενο θα απλωνόταν αρχικά στις αίθουσες. Θα κρατούσε όμως λιγότερο απ' όσο θα υπέθεταν οι ανήσυχοι κηδεμόνες. Πολύ γρήγορα οι περισσότεροι από τους διαγωνιζόμενους θα έβαζαν σε εφαρμογή το σχέδιο εκτάκτου ανάγκης που έχει πάντοτε στη διάθεσή της η νεολαία, όταν βρίσκει τα σκούρα: **κάνει αυτό που νομίζει ότι θα ικανοποιούσε τους κριτές της.**

Η μεγάλη πλειονότητα των μαθητών θα έγραφε για το πόσο καλά είναι να υπάρχουν ιδεώδη στον κόσμο και θα στόλιζε τα λόγια της με επίθετα που θα πάσχιζαν να σκαρφαλώσουν στο ύψος του θέματος. Εκεί θα τελείωνε το ζήτημα. Όπως και άλλες φορές η κούφια ρητορική των εξεταστών θα πληρωνόταν με την πονηριά των εξεταζομένων. Ωραία λογάκια, διακοσμητικά, εξευγενισμένα, για να αρέσουν στους μεγάλους, όπως συμβαίνει κι αλλού, για παράδειγμα, στη λεγόμενη Βουλή των Εφήβων, ή συχνά και στους «αγώνες επιχειρηματολογίας» που οργανώνονται σε κάποια σχολεία.

Απ' όλες αυτές τις δήθεν τελετουργίες εκείνο που μένει συνήθως στους νέους δεν είναι άλλο από μια αίσθηση ότι **όσο «πιο ψηλά» ανεβαίνουν τα λόγια τόσο περισσότερο γεμίζουν με σκέτο αέρα.** Δεν φτάνει βέβαια αυτοί που αποκομίζουν μια τέτοια εντύπωση. Δεν είναι τα παιδιά υπεύθυνα για το **ότι επικράτησε παντού γύρω του η άποψη ότι ιδανικό είναι γενικά κείνο που δραπετεύει οριστικά από την πραγματικότητα.**

Μιλάμε για **«αξιοπρέπεια»**; Την εννοούμε σαν ένα αποτράβηγμα κάποιων υπερέυθικτων από τον πολτό που σχηματίζουν οι υπόλοιποι. Μιλάμε για **«ακεραιότητα»**; Τη ζωγραφίζουμε σαν μια αυστηρότητα και μαζί σαν κάποια έλλειψη διαλλακτικότητας, μέσα στην οποία οχυρώνεται κάποιος για να αντιμετωπίσει τον εσμό όλων εκείνων που εμπορεύονται τις απόψεις τους, που συναλλάσσονται σε όλα, που κάνουν σκόντο σε κάθε αξία.

Σε δυσπρόσιτες αετοφωλιές

Αλλά αν είναι αυτά τα ιδεώδη, αν κλείνονται τόσο πολύ μέσα στις δυσπρόσιτες αετοφωλιές τους, γιατί να έλκουν ένα πλάσμα που μπαίνοντας στη ζωή, αντιλαμβάνεται γρήγορα πως εδώ κάτω όλα αναμειγνύονται μεταξύ τους και πως απ' αυτή τη μείξη ακριβώς βγαίνει η ίδια η γεύση της ζωής; Πικρή, γλυκιά ή αψιά η γεύση, όλα τα είδη όμως μέσα στην ίδια κούπα. Πρέπει κανείς να πίνει με βαθιές γουλίες για να μπορέσει κάποτε να πει που βρίσκεται η νοστιμιά.

Διαφορετικά, αν βρέχει λίγο τα χείλη, από φόβο μήπως οι μεγάλες ποσότητες τού πέσουν βαριές στο στομάχι, τότε το πιθανότερο είναι να συμπεράνει πως ό,τι υπάρχει στον κόσμο είναι λειψό. Μακάρι να είχε λίγο περισσότερο ζάχαρη ή λίγο περισσότερο αλάτι. Δεν τα έχει όμως, το τέλειο ποτέ δεν θα το δώσει η ζωή. Τελειότητα βρίσκεται μόνο σ' εκείνα που ξεφεύγουν από τις εμπειρίες: είναι **τα ιδεώδη**. Συνεπώς, το μόνο που μας επιτρέπεται είναι να τα ατενίζουμε από μακριά.

Βλέπουμε την **αξιοπρέπεια** καθισμένη πάνω σε αιθέρια μαξιλάρια να κυττάει προς τα κάτω με απέχθεια τον βόρβαρο. Η **εντιμότητα** δίπλα της φρίττει κι αυτή με το θέαμα. Όλες οι προσωπικές αξίες τοποθετημένες στα ύψη υπάρχουν έτσι, για να τις φαντάζονται οι κολοβωμένοι άνθρωποι, να τις επικαλούνται μερικές φορές, **ναλένε ότι τις εκτιμούν και να συνεχίζουν τις δουλειές τους ερήμην τους**. Δεν τα έχουν δει αυτά οι νεότεροι; **Αυτό δεν τους δίδαξε η κοινωνία και αυτό δεν επέβαλε, κατατροπώνοντας τους λίγους δασκάλους στα σχολεία που επέμεναν ότι το να έχει κανείς ιδανικά δεν σημαίνει ότι παίζει και τον ρόλο του κοσμοκαλόγηρου;**

Ας μην απορούμε

Ας μην απορούμε λοιπόν που σήμερα είναι τόσο δύσκολο να συνδεθεί αυτό που θα «έπρεπε να γίνει» στη χώρα μας μ' αυτό που «γίνεται». Η νεολαία διδάχτηκε το πώς να ευθυγραμμίζεται με όσα γίνονται. Το ότι όμως η στάθμη πάνω στην οποία κλήθηκε να κινηθεί ήταν ενδεχομένως κατώτερη των δυνατοτήτων της, αυτό δεν ήταν σε θέση να το διακρίνει.

Ήταν, στ' αλήθεια, σχεδόν αδύνατο να εμπιστευθούν οι νέοι μια ώθηση μέσα τους που τους πήγαινε προς το «λίγο καλύτερο» ή το «πολύ καλύτερο». Σε τέτοια ζητήματα καταλύτης είναι πάντα η πείρα. Χρειάζονται δοκιμές, λάθη, διορθώσεις ώστε ν' αρχίσει κάποιος να πείθεται ότι η προσπάθεια φέρνει τη βελτίωση και η βελτίωση εμψυχώνει την προσπάθεια. Αλλά, η πείρα εμποδιζόταν να έλθει. Της έβαζε φραγμούς η δεσποτική κυριαρχία ενός δυισμού που συνέχιζε στην εποχή μας, την παλιά εκείνη διχαστική αντίληψη: από τη μια είναι το εφικτό, από την άλλη το ανέφικτο, από τη μια ο ρεαλισμός, από την άλλη οι χίμαιρες, από τη μια ο Βίος από

την άλλη το Αγαθόν.

Τι βολικές διακρίσεις! Χάρη σ' αυτές μπορούσε κανείς να κλέβει από ανάγκη, να εξαπατά ή να υποδουλώνεται. Εθεωρείτο αποκομμένος από τις αξίες της εντιμότητας, της ειλικρίνειας, ή της ανεξαρτησίας, όπως ένας ανάπηρος που έχασε το πόδι του σε ατύχημα. Ωστόσο και μόνο με το ένα του πόδι ίσως και να τα κατάφερνε να προχωρήσει. Αυτό είναι που δεν δέχεται η διχαστική εποχή μας. Γι' αυτήν **τα ιδεώδη δεν υπάρχουν για να ενισχύουν την προσπάθεια, αλλά για να θυμίζουν απλώς ότι κάποτε η ανθρωπότητα έβλεπε στον ύπνο της ότι θα μπορούσε να είναι «ενάρετη».**

Μήπως χάνονταν λοιπόν οι παλαιότεροι στα όνειρά τους; Και είμαστε εμείς σήμερα τόσο ξυπνητοί; **Είμαστε τόσο ρεαλιστές που να μην πιστεύουμε ότι ένας κλέφτης θα μπορούσε κάποτε να μετανιώσει, ή ένας σκλάβος να σιχαθεί την σκλαβιά του; Εάν είναι έτσι, πρέπει να ακολουθήσουμε ως το τέλος τον ρεαλισμό μας. Να δεχτούμε να παίρνουμε ό,τι μας δίνουν και να μην ζητάμε κάτι περισσότερο που νομίζουμε ότι θα μας άξιζε.**

(Πηγή: slpress.gr)